

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD
Broj 16 0 U 002016 24 Uvp
Banja Luka, 01.07.2025. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sudija Strahinje Ćurkovića, predsjednika vijeća, Darka Stamenića i Ljiljane Bošnjak Glizijan, članova vijeća, uz učešće Sonje Savić zapisničara, u upravnom sporu po tužbi ZU „Apoteka Lindos“ Prijedor, ulica Brane Prokopića 9, zastupana po punomoćniku Nemanji Šikmanu advokatu iz Prijedora, ulica kralja Petra I Oslobodioca 68 (u daljem tekstu: tužilac), protiv rješenja broj 21.04/714-182/22 od 28.02.2023. godine, tužene Republičke uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove Banjaluka, u predmetu uknjižbe založnog prava, odlučujući o zahtjevu tužioca za vanredno preispitivanje presude Okružnog suda u Prijedoru broj 16 0 U 002016 23 U od 14.02.2024. godine, na nejavnoj sjednici vijeća održanoj 01.07.2025. godine, donio je

PRESUDU

Zahtjev se uvažava i presuda Okružnog suda u Prijedoru broj 16 0 U 002016 23 U od 14.02.2024. godine se preinačava, tako da se tužba uvažava i osporeni akt poništava.

Tužena se obavezuje da tužiocu nadoknadi troškove upravnog spora u iznosu od 2.193,75 KM, u roku od 30 dana računajući od dana prijema ove presude pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

Obrazloženje

Pobijanom presudom odbijena je tužba tužioca podnesena protiv uvodno označenog osporenog akta, kao i zahtjev za nadoknadu troškova upravnog spora. Tim aktom odbijena je žalba tužioca izjavljena na zaključak Republičke uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove, Područna jedinica Prijedor broj 21.35-714.1-755/22 od 11.08.2022. godine, kojim je odbačen kao neuredan zahtjev tužioca za uknjižbu založnog prava - hipoteke po osnovu Ugovora o zasnivanju hipoteke broj OPU-805/2022 od 29.06.2022. godine.

U obrazloženju presude sud se pozvao na odredbu člana 7 stav 2 Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 109/05 i 63/11, u daljem tekstu: ZUS), te istakao da su neosnovani prigovori tužioca da mu je uskraćeno pravo na izjavljivanje pravnog lijeka, s obzirom da je prvostepeni organ omogućio tužiocu pravo na izjavljivanja žalbe na zaključak od 30.06.2022. godine, kojim je određena vrsta i visina naknade za vršenja usluga, a potom i na zaključak od 11.08.2022. godine, kojim je zahtjev tužioca za provođenje ugovora o zasnivanju hipoteke od 29.06.2022. godine, odbačen kao neuredan. Protiv osporenog akta pokrenuo je upravni spor, tako da mu nije povrijeđeno pravo na pravni lijek. Sud smatra da tvrdnja tužioca da tužena ima različite stavove u pogledu dozvoljenosti posebne žalbe na zaključak kojim se određuje visina naknade, nije od značaja za ovu upravnu stvar. Naime,

tužilac zanemaruje činjenicu da negativne pravne posljedice nisu nastupile davanjem prava na pravni lijek, već zato što tužilac nije postupio u skladu sa obavezom utvrđenom zaključkom od 30.06.2022. godine, prethodno upozoren na posljedice nepostupanja. Te posljedice su nastupile donošenjem zaključka od 11.08.2022. godine, kojim je njegov zahtjev odbačen kao neuredan, pri čemu nije bio uskraćen da na taj zaključak izjavi žalbu, pa je neosnovano pozivanje tužioca na povredu pravila postupka. Smatra da pogrešna uputa o pravnom lijeku na odluku organa kojom se ne odlučuje o zahtjevu stranke ne predstavlja apsolutnu povredu pravila postupka koja bi za posledicu imala poništenje takve odluke. Ukazuje da tužilac ne spori obavezu plaćanje naknade za pružanje usluge provođenja Ugovora o zasnivanju hipoteke, ali osporava visinu obaveze, pozivajući se na odredbu član III tačka a) podtačka 12) alineja 6) Odluke o visini naknade za korištenje podataka i pružanja usluga Republičke uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 18/12 i 27/12, u daljem tekstu: Odluka), tvrdeći da je privredno društvo koje je oslobođeno od plaćanja dodatnog iznosa 0,2% od vrijednosti predmeta pravnog posla. Osim paušalnih navoda i iznošenja ličnog tumačenja, tužilac nije pružio nijedan dokaz da je privredno društvo, a takav podatak ne proizilazi ni iz Ugovora o zasnivanju hipoteke, niti je u tužbi označen kao privredno društvo. Kako tužilac u roku od 8 dana nije dostavio dokaz o uplati naknade za vršenje usluga provođenja ugovora, pravilno je osporenim aktom odbijena žalba tužioca kao neosnovana.

Blagovremeno podnesenim zahtjevom za vanredno preispitivanje (u daljem tekstu: zahtjev), tužilac osporava pobijanu presudu, te navodi da je tužena nezakonito odbacila zahtjev za provođenje Ugovora o zasnivanju hipoteke od 29.06.2022. godine, zbog neplaćanja naknade. Ističe da nije platio naknadu, jer smatra da je nezakonito određena, imajući u vidu odredbu člana III tačka a) podtačka 12) alineja 4) Odluke. Smatra da sud pogrešno izvodi zaključak da nije privredno društvo i da je potrebno da se registruje pred institucijom koja ne postoji u Republici Srpskoj. Ističe da je tužena za provođenje navedenog ugovora zahtijevala uplatu iznosa od 1850,00 KM, iako za to ne postoji pravni osnov, s obzirom da je privredni subjekt, dok je sud bez pozivanja na bilo koju zakonsku odredbu izveo suprotan zaključak. Ukazuje da je prvostepeni organ navedeni iznos obračunao primjenom odredbe člana III tačka a) podtačka 12) alineja 5) Odluke, iako je odredbom člana III tačka a) podtačka 12) alineja 6) Odluke, propisano da su privredni subjekti oslobođeni plaćanja iznosa 0,2% od vrijednosti hipoteke, tako da je zahtjev za uknjižbu hipoteke nezakonito odbačen. Pojašnjava da se u Republici Srpskoj privredna društva registruju u skladu sa odredbom člana 41 Zakona o registraciji poslovnih subjekata u Republici Srpskoj („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 67/13, 15/16 i 84/19) pred okružnim privrednim sudovima i posredstvom Agencije za posredničke, informatičke i finansijske usluge („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 96/05, 74/10 i 68/13, u daljem tekstu: APIF). Zaključuje da je privredno društvo koje je osnovano u cilju sticanja dobiti, a registrovano u skladu sa navedenim zakonom pred nadležnim okružnim privrednim sudom. Predlaže da se zahtjev uvaži i pobijana presuda preinači, tako da se tužba uvaži i osporeni akt poništi, uz nadoknadu troškova upravnog spora.

Tužena u odgovoru na zahtjev navodi da ostaje kod navoda datih u obrazloženju osporenog akta. Predlaže da se zahtjev odbije.

Razmotrivši zahtjev, odgovor na zahtjev, pobijanu presudu, kao i spise predmeta upravnog postupka i upravnog spora, na osnovu odredbe člana 39. ZUS, ovaj sud je odlučio kao u izreci presude iz sljedećih razloga:

Iz spisa predmeta proizilazi da je dana 30.06.2022. godine, prvostepenom organu notar Danka Graonić, sa službenim sjedištem u Novom Gradu, dostavila na provođenje Ugovor o zasnivanju hipoteke broj OPU-805/2022 od 29.06.2022. godine. Prvostepeni organ je

zaključkom broj 21.35-714.1-775/22 od 30.06.2022. godine, tužiocu u predmetu provođenja navedenog ugovora odredio naknadu za korištenje podataka i pružanja usluga Republičke uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove u iznosu od 1850,00 KM, uplatom na poseban račun tužene, uz dostavljanje dokaza o izvršenoj uplati u roku od 8 dana od dana dostavljanja zaključka i upozorenje da će u protivnom postupak po zahtjevu biti obustavljen, s poukom da se protiv ovog zaključka može izjaviti posebna žalba, u roku od 15 dana od dana prijema tog zaključka. Kako tužilac u ostavljenom roku, a i naknadno nije uplatio navedenu naknadu, prvostepeni organ je zaključkom broj 21.35-714.1-755/22 od 11.08.2022. godine, odbacio zahtjev tužioca kao neuredan, koji je u žalbenom postupku potvrđen osporenim aktom. Pobijanom presudom odbijena je kao neosnovana tužba tužioca iz razloga koji su navedeni u uvodnom dijelu obrazloženja ove presude.

Pobijana presuda nije pravilna.

Odredbom člana 52 stav 1 Zakona o opštem upravnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 13/02, 87/07, 50/10 i 66/18, u daljem tekstu: ZOUP), propisano je da se podnesecima podrazumjevaju zahtjevi, obrasci koji se koriste za automatsku obradu podataka, prijedlozi, prijave, molbe, žalbe, prigovori i druga saopštenja kojima se stranke obraćaju organima.

Odredbom člana 56 stav 1 ZOUP, propisano je da ako podnesak sadrži neki formalni nedostatak koji sprečava dalje postupanje organa nadležnog za rješavanje ili ako je nerazumljiv ili nepotpun, organ je dužan da, najkasnije u roku od deset dana od dana prijema podneska, obavijesti podnosioca telefonom, usmeno ili pismeno da u roku ne dužem od sedam dana otkloni uočene nedostatke, o čemu sačinjava službenu zabilješku. Ukoliko organ očiglednom omaškom propusti da u navedenom roku utvrdi formalni nedostatak podneska koji sprečava dalje postupanje organa, dužan je da odmah po utvrđivanju postojanja nedostatka preduzme sve neophodne radnje u cilju otklanjanja nedostataka i predmet uzme kao prioritet u rješavanju, dok je stavom 2 istog člana, propisano da ako podnosilac otkloni nedostatke u određenom roku, smatraće se da je podnesak bio od početka uredan. Ako podnosilac ne otkloni nedostatke u određenom roku, pa se usljed toga ne može po podnesku postupati, organ će zaključkom odbaciti takav podnesak kao neuredan. Na ovu posljedicu podnosilac će se naročito upozoriti u pozivu za ispravku podneska. Protiv tog zaključka dozvoljena je posebna žalba.

Odredbom člana 125 stav 1 ZOUP je propisano da činjenično stanje na kom zasniva zahtjev stranka je dužna da iznese tačno, potpuno i određeno, a stavom 2 je propisano da ako se ne radi o činjenicama koje su opštepoznate, stranka je dužna da za svoje navode predloži dokaze i da ih po mogućnosti podnese. Ako stranka tako ne postupi, službeno lice pozvaće je da to učini. Od stranke se neće tražiti da podnese dokaze, koje brže i lakše može pribaviti organ, niti da podnosi javne isprave koje organi nisu dužni izdavati po članu 160 ovog zakona, dok je stavom 3, propisano da ako stranka nije u naknadno propisanom roku predložila, odnosno podnijela dokaze, organ će zaključkom odbaciti zahtjev. Protiv tog zaključka dopuštena je posebna žalba.

Odredbom člana 4 Zakona o naknadama za vršenje usluga premjera i korišćenja podataka katastra nepokretnosti i katastra zemljišta („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 92/09), propisano je da obaveza plaćanja naknade nastaje podnošenjem zahtjeva za pružanje usluga premjera, odnosno za korišćenje podataka katastra nepokretnosti i katastra zemljišta (stav 1); Visinu naknade iz stava 1 ovog člana u skladu sa Odlukom određuje Uprava posebnim zaključkom.

Da bi organ donio odluku o zahtjevu stranke, isti mora biti činjenično potpun i određen, uz obavezu stranke da za svoje navode predloži i podnese dokaze, izuzev onih koje brže i lakše može pribaviti organ, s tim da ako stranka tako ne postupi, službeno lice će je pozvati da to učini u naknadnom roku, uz upozorenje na posljedice ne postupanja, odnosno da će se zahtjev odbaciti.

Pozivanje stranke da uplati naknadu za vršenje usluga premjera i korišćenja podataka katastra nepokretnosti i katastra zemljišta, koja je obavezna i nastaje podnošenjem zahtjeva za pružanje usluga premjera i korišćenje podataka katastra nepokretnosti i katastra zemljišta, ne predstavlja nedostatak u zahtjevu, koji za posljedicu ima njegovo odbacivanje, jer plaćanje navedene naknade koja predstavlja troškove predmetnog postupka je obaveza stranke koja zavisi od odluke organa o zahtjevu, jer zahtjev stranke može biti uvažen, odbijen i odbačen, samo u pogledu glavne stvari, odnosno predmeta zahtjeva.

Navedena naknada u osnovi predstavlja troškove predmetnog postupka, tako da se odluka o zahtjevu stranke (odluka o glavnoj stvari) ne može uslovljavati prethodnom uplatom naknade za vršenje usluga premjera i korišćenja podataka katastra nepokretnosti i katastra zemljišta, već organ nakon što donese odluku o zahtjevu stranke, a stranka prethodno nije platila naknadu, može pokrenuti postupak prinudne naplate i istu naplatiti, smislu odredbe člana 4 navedenog zakona, u iznosu propisanom odredbom člana III tačka a) podtačka 12) Odluke, vodeći pri tome računa o pravnom statusu podnosioca zahtjeva (tužilac), zbog primjene odgovarajuće alineje (5 ili 6) navedenog propisa, na šta se osnovano ukazuje zahtjevom.

Iz navedenog proizilazi da se zahtjev tužioca nije mogao odbaciti kao neuredan, zato što tužilac nije platio zakonom propisanu naknadu, jer plaćanje naknade ne predstavlja sadržinu zahtjeva o kojem se odlučuje (glavna stvar), već je naknada trošak postupka vođen po zahtjevu stranke. O troškovima postupka se može odlučiti u odluci o glavnoj stvari (rješenje), kako to propisuje odredba člana 106 stav 1 ZOUP ili donošenjem posebne odluke (zaključak), kako to propisuje stav 4 istog člana, što je u konkretnom slučaju i učinjeno zaključkom prvostepenog organa broj 21.35-714.1-755/22 od 11.08.2022. godine, na koji je data mogućnost izjavljivanja posebne žalbe.

Iz navedenih razloga, po ocjeni ovog suda, u pobijanoj presudi su ostvareni razlozi propisani odredbom člana 35 stav 2 ZUS, pa se zahtjev tužioca uvažava na osnovu odredbe člana 40 stav 1 i 2 istog zakona, pobijana presuda preinačava tako da se tužba uvažava i osporeni akt poništava, jer su ostvareni razlozi iz odredaba člana 10 tačka 2 i 4 ZUS.

Odluka o troškovima upravnog spora iz stava 2 izreke ove presude se zasniva na odredbi člana 6 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 63/11) u vezi sa članom 397 stav 2 Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13, u daljem tekstu: ZPP) koji se u upravnom sporu primjenjuje na osnovu odredbe člana 48 ZUS. Visina troškova koju je tužena dužna isplatiti tužiocu kojeg je u upravnom sporu zastupao punomoćnik iz reda advokata određena je shodno odredbama Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata, Tarifni broj 3 i 12 („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 68/05, u daljem tekstu: Tarifa). S obzirom, da se zahtjev za vanredno preispitivanje presude uvažava i tužba preinačava na način kao u izreci ove presude, tužiocu se dosuđuju troškovi upravnog spora, jer je stranka koja je uspjela u sporu. Dosuđeni troškovi odnose se na sastav tužbe uvećano za 25% paušalne nagrade i PDV, jer je punomoćnik tužioca PDV obveznik, što ukupno iznosi 877,50 KM, kao i sastav zahtjeva za vanredno preispitivanje sudske odluke uvećano za 25% paušalne nagrade i

PDV, što iznosi 1.316,25 KM, tako da ukupni troškovi upravnog spora u skladu sa Tarifom koji su dosuđeni tužiocu iznose 2.193,75 KM.

Zapisničar
Sonja Savić

Predsjednik vijeća
Strahinja Ćurković

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Aćić